

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti vrst a Din 2.—, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati peti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knažjeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/1 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101
Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.551.

Marsejski atentat:

Krivda Madžarske vedno bolj jasna

Senzacionalne izpovedi Kirila Drangova o sodelovanju madžarskih uradnih krogov pri organizaciji teroristične akcije proti Jugoslaviji še bolj dokazujejo odgovornost Madžarske za marsejski zločin

Sofija, 7. novembra. r. Po strahotnih odkritjih v Parizu in Berlinu v zvezi z marsejskim atentatom prihajajo sedaj še nova strašna odkritja iz Sofije, kjer je aretirani terorist Kiril Drangov izdal nove podrobnosti o zarotniških pripravah proti Jugoslaviji. Kakor razkritja v Parizu in Berlinu, tudi ta razkritja silno obtožujejo Madžarsko kot ono državo, ki je za vse to vedela in ne le, da proti teroristom ni ničesar storila, marveč jih še celo moraino in materialno podpirala.

Spricho težkih obtožb, ki jih je podala proti njemu dosedanja preiskava o marsejskem atentatu in zavedajoč se, da ga čaka smrtna kazen, se je Kiril Drangov po dolgotrajnem zaslisevanju odločil, da izda vse podrobnosti in da nikomur več ne priznane, najmanj pa onim, ki so ga spravili v ta položaj. Pred vojaško preiskovalno oblastjo v Sofiji je Kiril Drangov podal izjave, ki strašno obtožujejo uradne madžarske kroge.

Ko je bil Kiril Drangov s strani Vanče Mihajlova odnosno VMRO poslan na Madžarsko, da nastopi svoje mesto kot posebni instruktor teroristov, zbran in Janka pusti in po drugih krajih na Madžarskem, je takoj po svojem prihodu v Budimpešto stopil v stike z zastopniki madžarskega notranjega in vojnega ministrstva. Skoro za tem je stopil v zveze z nekim Kinel-Ledinom, posebnim zaupnikom madžarskega zunanjega ministra Kanye, preko katerega je vzdrževal zveze z zunanjim ministrstvom. Gustav Perčec je imel istočasno nalog, da vzdržuje zveze z madžarskim notranjim ministrstvom preko ministerialnega svetnika Boora. Vsi pa so bili po izjavi Drangova v pravem smislu pod poveljstvom in pristojnosti konvedskega ministrstva, to je madžarskega vojnega ministrstva.

Vse do pomladi leta 1933 je bila akcija proti Jugoslaviji razcepljena in se ni sistematično izvajala. V aprilu 1933 pa so vsi stvar preuredili tako, da so »ustaši« postali sestavni del madžarske vojske. Ta reorganizacija je bila izvedena na dveh sejah, ki sta se vršili v prostorih madžarskega irendističnega društva »Tes« v Budimpešti, čegar častni predsednik je madžarski ministrski predsednik Gömbös.

Na prvi seji, ki se je vršila pod predsedstvom profesorja Sonntaga, sta bila prisotna tudi predsednika društev »Tes« in »Move« ter so sodelovali najvišji predstavniki madžarskih oblasti. Med drugimi številnimi odličniki so bili navzoči na tem sestanku baron Pereny, čuvar krone sv. Stefana, načelnik 12. oddelka vojnega ministrstva Mervet, načelnik političnega oddelka madžarskega zunanjega ministrstva Apor in še drugi visoki funkcionarji. V imenu teroristov je seji prisostvoval Kiril Drangov, ki je imel pri tem vodilno vlogo. Na tej seji je profesor Sonntag prečital načrt osnivanja ilegalnega pokreta in ilegalnih ednic. Po tem načrtu se je predvidevala organizacija teroristov na docela vojaški podlagi z nalogo, da se takoj po izvedbi te reorganizacije prične teroristična akcija proti Jugoslaviji. Paralelno s to teroristično akcijo je bila zamišljena in tudi izvajana politična akcija proti Jugoslaviji, ki naj bi jo vodilo madžarsko zunanje ministrstvo.

Kirilu Drangovu je bilo poverjeno vodstvo celokupne teroristične akcije na Madžarskem, tako da je bil enakopraven s Paveličem, ki se je nastanil v Italiji in je tam organiziral teroristična taborišča. Istočasno so razpravljali tudi o financiranju teroristične akcije. Bil so seveda takoj na lasnem, da bo to požrlo milijone, toda težko ni bilo nobenih. Financiranje vse te akcije sta prevzeli madžarski društvi »Tes« in »Move«, čijih častni predsednik je ministrski predsednik Gömbös. Teroristi so dobivali denar preko predsednika teh društev profesorja Sonntaga. Od kod pa je on dobival denar, je jasno.

Vse dotlej, dokler zaradi notranjih prilik v VMRO Drangov ni bil prisiljen, da se vrne v Bolgarijo, je on vodil vso akcijo teroristov na Madžarskem. Ko pa je bil prisiljen vrniti se v Sofijo, je prišel na njegovo mesto Georgijev Černozemski, ki je v celoti prevzel njegovo vlogo v organizaciji teroristov na Madžarskem.

Razkritja Kirila Drangova so naravno izzvala silno senzacijo. V poučenih krogih pa zatrjujejo, da je Drangov izdal še druge podrobnosti, ki se nanašajo na sodelovanje drugih držav pri pripravah za marsejski atentat. Bolgarske oblasti zaenkrat tega še ne marajo objaviti, pač pa so o vsem tem obvestile jugoslovensko in francosko vlado.

Vsak dan prinaša torej nove dokaze, kakšno vlogo so igrali uradni madžarski krogi v akciji teroristov. Zato je razumljivo, zakaj se g. Gömbös tako zelo mudi v Rim.

Dr. Eduard Beneš:

Zločin se mora vsestransko pojasniti in razčistiti!

Praga, 7. novembra. r. Na včerajšnji seji poslanske zbornice je podal zunanji minister dr. Beneš obširen ekspozé o mednarodnem političnem položaju. V svojem ekspozéju je dr. Beneš najprej navedel važnejše dogodke v mednarodni politiki, ki so se pričeli z vstopom Sovjetske Rusije v Društvo narodov in ki so stremeli po izgraditvi mednarodnega sodelovanja. To politiko krepitve miru je prekinil gnusni marsejski zločin, ki je oropal Evropo dveh največjih pobornikov miru in mednarodnega sodelovanja, kralja Aleksandra in zunanjega ministra Barthouja.

Govoreč o posledicah tega zločina je dr. Beneš ob največji pozornosti vse zbornice izjavil, da ne prikriva, da je mednarodni položaj resen. Vsak večji dogodek bi lahko v današnji atmosferi deloval kakor bomba. Prepričan je, da se bo Evropa v teku prihodnjega leta znašla na razpotju in se bo morala odločiti za vojno ali mir. Njegovo osebno mnenje je, da bo prihodnje leto odločilno za usodo Evrope. Pripravljeni moramo biti na vsako eventualnost.

V svojem nadaljnjem govoru je dr. Beneš v vnešenih besedah povečal osebo in državniško delo viteškega

Pomemben poljski glas:

Evropa ne sme in ne more iti mirno preko tega!

Varšava, 7. novembra. AA. Najodličnejši poljski publicist senator Koskowsky prinaša uvodnik v listu »Kurier Varšavski« pod naslovom »Za obrambo miru in reda«. Pisec pravi: Jugoslovenska vlada je sklenila odločno borbo s teroristi v tujih državah, ki so organizirali znani atentat na jugoslovenskega kralja. Jugoslavija bo v tej borbi za iztrebljenje zarotnikov in atentatorjev našla podporo vsega sveta.

Poljska javnost je izvedela resnico o vstaških taboriščih na Madžarskem tik ob jugoslovenski meji, taboriščih, kjer je Perčec poučeval, kako se ravnati z bombami in z revolverji. Prav tako je znano, da so bili s Perčecem v tesnih zvezah madžarski častniki pol-

kralja Uedinitelja, poudarjajoč, da je Českoslovaška izgubila svojega najvernejšega prijatelja. Izguba, ki je zadela jugoslovenski narod je v enaki meri težka in nenadomestljiva tudi za Českoslovaški narod. Českoslovaška bo zvesto čuvala njegov spomin in se mu oddolžila s tem, da bo verno nadaljevala politiko bratstva in zavezništva z jugoslovanskim narodom, s katerim ga nobena akcija, nobena politika in nobena diplomacija ne more razdvojiti.

Svoja izvajanja je zaključil z izjavo, da se mora zločin, ki je oropal človeško dveh tako vnetih in iskrenih pobornikov miru, vsestransko razjasniti in da se mora brez rezerve ugotoviti vsa odgovornost za ta ostudni zločin. Mednarodnemu terorizmu se mora napraviti konec! V tem pogledu je Mala antanta docela soglasna s Francijo in si pridržuje vsa pravica, da v danem trenutku povzame potrebne ukrepe. Marsejski atentat je rodil baš nasprotno od tega, kar so od njega pričakovali njegovi duševni očetje. Povečal je aktivnost Male antante za ohranitev miru in manifestiral čvrstost jugoslovenskega narodnega in državnega edinstva ter zavezništva Male antante.

kovnik Petričević, major Klar in stotnika Valerijan Stefan in Marton. Teroristi so se prav tako urili v raznih taboriščih v Italiji v Bresci, Borgotaru, Viceti, Trstu in Zadru. Tam se je urilo okoli 100 teroristov pod vodstvom bivših častnikov Jesenskega in Lahovskega. Voditelj tolpe je bil Pavelič, ki je izdal list »Ustaša«. Tudi v Berlinu je obstajala teroristična organizacija. Vse te organizacije so dobivale s posredovanjem Paveliča velikanske zneske.

Ni si moči misliti, da bi mogli preko takih organizacij molče iti na dnevni red. Tem manj, ker svetovna javnost nima in ne more imeti ubijalnih namenov.

Atentatorji so imeli denarja ko peska!

Pariz, 7. novembra. r. »L'Intransigant« je objavil zanimive podrobnosti o preiskavi zaradi marsejskega atentata. List ugotavlja, da je bilo v organizacijo atentata zapletenih mnogo teroristov, ki so nekaj časa pred atentatom bivali v Italiji. Preiskava je namreč na neovrgljivi način dognala, kje so se mudili teroristi v mesecih avgusta in septembra tega leta in kaj vse so počeli. Georgijev, Rajić, Kralj in Pospisil ter ostali sokrivci so se v glav-

storižen sklep, da se izvrši atentat, je Georgijev skupno s Kvaternikom potoval iz Turina v Curih in od tam v Lausanne, kjer se je sestel z ostalimi teroristi Rajićem, Pospisilom in Kraljem.

Georgijev se je bahal pred pajdaši, da ima mnogo denarja. Pospisil je izpovedal, da je morilec v neki menjalnici v Lausanni zamenjal italijanske lire za švicarske franko v Turinu je Georgijev živel na račun Paveliča. Kakor so izpovedali Pospisil, Kralj in Rajić, je znal Georgijev še najbolj izkoristiti svoj položaj in je prejemal od Paveliča in Kvaternika nepre- stano večje svote denarja.

Zločini VMRO

Sofija, 7. novembra. p. Vlada je odredila energično preiskavo o vseh zločinih, ki jih

je izvršila zloglasna teroristična organizacija makedonstvujuših v teku svojega obstoja in v dobi neomejenega gospodarstva nad imetjem in življenjem bolgarskih državljanov. Poleg številnih že ugotovljenih grozodejstev o priiliki raznih atentatov nadaljujejo sedaj oblasti preiskavo o vseh zločinih, ki so bili storjeni v zadnjih letih in glede katerih doslej ni bilo mogoče postaviti krivcev pred sodišče, ker so vzivali podporo vplivnih krogov. Ljudje prijavljajo oblastem vsak dan nove zločine. Danes so v nekem gozdu blizu Gornje Džumaje, kjer je bilo znano torišče makedonstvujuših, izkopali trupla treh seljakov, ki so jih že pred leti ubili. V obmejnih pokrajinah si je ljudstvo globoko oddahnilo, odkar jih je energičen nastop vlade g. Georgijeva rešil more, ki ga je tlačila toliko let in napravila iz svobodnih državljanov prave sužnje pohlepnosti in samopašnosti pravok makedonstvujuših.

Ogled na kraju atentata

Marseille, 7. nov. p. Preiskovalni sodnik je včeraj dopoldne na kraju, kjer je bil izvršen atentat, odredil rekonstrukcijo atentata, da bi se tako kar najbolj natančno dogmale vse podrobnosti tega zločina.

Aretacija v Bukarešti

Bukarešta, 7. novemb. w. Tukaj so pri- jeli člana Paveličeve teroristične organizacije, čegar identiteta pa še ni točno ugotovljena. Aretirani priznava, da je bil udeležen pri več terorističnih napadih v Jugoslaviji, zankuje pa vsako krivdo pri marsejskem atentatu.

Zmaga demokratov v Ameriki

Pri včerajšnjih volitvah so demokrati v reprezentančni zbornici in senatu dosegli absolutno večino

Washington, 7. novembra. r. Včeraj so se vršile v Ameriki volitve v reprezentančno zbornico istočasno so bile volitve ene tretjine senata, nadalje 48 državnih guvernerjev in zakonodajnih skupščin v dotednjih državah. Borba je bila zelo ostra in je na mnogih krajih prišlo do krvavih izgrezov, čeravno so mobilizirali vso policijo in ponekod tudi vojaštvo. Po dose- dnih še nepopolnih rezultatih so volitve prinesle veliko zmago demokratske stranke. Demokrati so razvili širokopotezno ag- tacijsko in so imeli v prezidentu Rooseveltu

tu popularnega voditelja. Republikanci so bili mnogo na slabšem. Poleg tega pa so glabo organizirani, nimajo nobenega popularnega voditelja. V zapadnih krajih imajo demokrati absolutno večino in so svojo dveterjetsko večino v reprezentančni zbornici še povečali. Prav tako so tudi v senatu dosegli skoro absolutno večino. V republikanskih okrožjih so demokrati ohranili svoje pozicije, dočim so republikanci v demokratskih okrožjih, zlasti na zapadu, mnogo izgubili.

Doumergue bo odstopil

Sporazum z demokrati nemogoč — Jutrišnja seja vlade bo odločilna

Pariz, 7. novembra. r. Današnji listi smatrajo, da je vladna kriza neizbežna. Do odločitve bo prišlo na jutrišnji seji min- istrskega sveta. Sklep radikalne frakcije ki je izjavila sicer za ohranitev političnega premirja, je vendar dovolj jasno odklonil Doumergueove predloge, in radikali slej ko prej vztrajajo na tem, da vlada takoj predloži redni proračun. Radikali se odlo- čno izjavljajo proti dvanajstmin. Pri tem pa je Doumergue že predložil finančnemu odboru poslanske zbornice predlog za uved- bo proračunskih dvanajstmin in to celo brez pristanka in podpisa finančnega ministra. Iz tega sklepajo v političnih krogih, da na- merava Doumergue vztrajati na svojem

stališču, kar onemogoča vsako nadaljno so- delovanje radikalov. Jutranji listi že brez vsakega prikrivanja razpravljajo o tem, kdo bo naslednik Doumerguea. Po splošni sodbi ima največ izgledov za sebstvo nove vlade sedanjí zunanji mini- ster Laval. Če pa bi on sestavo vlade od- klonil, pride v poštev edino maršal Petain, minister za javna dela in predsednik de- mokratske zveze Flandin ali pa predsednik poslanske zbornice Bouisson. Iz okoliice mi- nistrskega predsednika zatrjujejo, da se Doumergue ne namerava ukloniti in da bo izvajal konsekvence ter najbrže še jutri podal ostavko celokupne vlade.

Nemško izsiljevanje

Po francoskih informacijah hoče Nemčija izsiliti enakopravnost v oboroževanju

Pariz, 7. novembra. g. »Temps« po- roča iz Ženeve, da pripravlja nemška vlada za konec januarja prihodnjega leta odpoved vojaških klavzul ver- sailleske mirovne pogodbe. Gre za enostransko odpoved petega poglavja versailleske pogodbe. Po teh vesteh namerava kancelar Hitler Nemčijo zo- pet privedi nazaj v Društvo narodov ter se zavzeti za obnovo razorožitve- nih pogajanj. Nemčija bi v tem primeru imela enakopravnost in bi se mogla pogajati o omejitvi oboroževanja.

Pariz, 7. novembra. AA. »Le Jour- nal« je začel pod naslovom »Nemčija se je spet oborožila« priobčevati vrsto člankov. V današnji številki ugotavlja, da šteje Reichswehr 250.000 mož in bo kmalu imela 300.000 mož, delovna služ- ba šteje 500.000 maskiranih vojakov. V Nemčiji je danes 2 in pol milijona mlad- dih izurjenih mož, ki jih vojska lahko takoj prevzame. Posebni oddelki, na- padalni oddelki in policija pri tem ne pridejo v poštev.

Komemoracija v Gdinju

Varšava, 6. novembra. AA. Poljsko-jugo- slovansko društvo v Gdinju je priredilo snoči svečano spominsko sejo o pokojnem kralju Aleksandru. Svečanosti je predse- dal vladni komisar Soko. Zastopnik polj- sko-jugoslovanske parlamentarne skupine poslanec Tebinka je predaval o kralju Ale- ksandru in podčrtal njegove velike zasluge za uedinjenje Jugoslovencov. Na kraju so odsvirali jugoslovensko himno.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2302.63 — 2313.99, Berlin 1365.69 — 1376.49, Bruselj 796.79 — 799.73, Curih 1108.35 — 1113.85, London 169.75 — 11.35, Newyork 3379.11—3407.37, Pariz 224.27 — 225.39, Praga 142.12 — 142.98, Tret 290.57 — 292.97 (premija 28.5 odst.). Avstrijski šiling v privatnem krlir- gu 8.10—8.20.

INOZEMSKÉ BORZE

Curih, 7. nov. Pariz 20.235 London 15.35, Newyork 307, Bruselj 71.80, Milan 26.26, Madrid 41.925, Amsterdam 207.75, Berlin 123.40, Dunaj 57.10, Praga 12.83

Lake hoče svojo napravo preizkusiti v prvi vrsti na potopljenih ladajah blizu obale in če se bo dobro obnesla, zgradi ladjo s 700 m dolgo železno roko, končno pa tako veliko ladjo, da bo lahko dvignila z dna morja zaklade tudi tam, kjer le morje zelo globoko. Prepričan je, da se bo dalo dali tako dvigniti tudi z »Lusitanio« potopljene zaklade, do katerih dosedaj ni bilo mo-
glo priti.

